

UDK 005.56:27-722.5-722.7"20"

Primljeno: 24. 3. 2018.

Prihvaćeno: 10. 7. 2018.

Izlaganje sa znanstvenog skupa

POVJERENJE I SURADNJA IZMEĐU SVEĆENIKA I VJERNIKA LAIKA

Marija PERČIĆ

Ribnjak 20, 10 000 Zagreb

info@krscanski-kulturni-centar.hr

Sažetak

U članku se govori o novim izazovima za Crkvu XXI. stoljeća nastalima u suradnji svećenika i vjernika laika u duhu evanđelja i Drugoga vatikanskog koncila te u duhu istinske vjere u Isusa Krista. Također se govori o vrednovanju vjernika laika kao dionika Kristove svećeničke, proročke i kraljevske službe, te o međusobnom bratstvu i životu onih koji imaju plodove Duha za posvećenje.

Naglašava se osobito važnost suradničkih odnosa, kritički i poticajno propituje se zacrtane i ostvarene, odnosno neostvarene ciljeve. Uključujući potrebe današnjeg čovjeka, potiče se na izgradnju Crkve novih prilika i mogućnosti u dinamičnom i oduševljenom dijalogu, djelovanju i zajedništvu svećenika i vjernika laika, kojima je u središtu Isus Krist.

Ključne riječi: Drugi vatikanski koncil, laici, svećenici, hijerarhija, bratstvo, dijalog, zajedništvo.

Uvodne napomene

Prvi put sam na ovaj Tjedan došla sredinom osamdesetih godina prošloga stoljeća. Sada pokojni prof. dr. sc. Aldo Starić nas nekolicinu zainteresiranih studenata, koji smo uz svoj temeljni studij studirali i na Institutu za teološku kulturu laika, doveo je na TPT da nas još više zainteresira za teološka promišljanja i angažman u Crkvi. Za sebe mogu reći da sam »cijeli život« angažirana u Crkvi ali ne pripadam strukturama Crkve, pa će moje izlaganje biti iz pozicije najvećeg broja vjernika laika, da se malo našalim, laika-slobodnih umjetnika.

Pripadam dakako svojoj vjerničkoj zajednici koja se okuplja u Zagrebu, u crkvi sv. Vinka i aktivno djeluje od 2004. godine i Kršćanskom kulturnom

centru, laičkoj udruzi koja je proizašla iz te vjerničke zajednice. Kršćanski kulturni centar je osnovan 2009. godine s ciljem promicanja i njegovanja kulture nadahnute evanđeoskim vrijednostima u duhu Drugoga vatikanskog koncila i učiteljstva Crkve a radi duhovnog i kulturnog rasta pojedinca, Crkve i društva. Suosnivač i duhovnik KKC-a je prof. dr. sc. Anton Tamarut.

1. Međuljudski odnosi u Crkvi – novi izazovi

Pred nama svima stoji stalni izazov i pitanje kakvo bi lice naše Crkve trebalo biti u XXI. stoljeću, te kako danas i kako sutra zajedno još zauzetije navješćivati Radosnu vijest ljudima našeg vremena, kako izgrađivati kraljevstvo Božje, hrabro i oduševljeno?

Osobno držim da je Crkvi uvijek potrebna nutarnja obnova, nove vizije, novi iskoraci. Zato je tema ovog Tjedna odlično odabrana, jer ako nema boljeg unutarnjeg dijaloga nema ni bolje Crkve.

Unutar Crkve, po mojem mišljenju i iskustvu, nisu se u stvarnosti, u praksi, dovoljno njegovali odnosi duboko ukorijenjeni u evanđelju, kao što su recimo ljubav, bliskost, bratstvo, prijateljstvo, iskrenost, sloboda razmišljanja, solidarnost, milosrđe, zauzeta briga jednih za druge, međusobna povezanost, gostoljubivost, otvorenost, radost, toplina, velikodušnost, nasmijanost... Crkva, navjesticateljica Radosne vijesti, često je njegovala i zračila odnosima ponešto suprotnim od ljubavi i radosti kao što su hladnoća, distanciranost, ukočenost, strah, poslušnost, koja često nije bila evanđeoska i kreativna, olaka osuda krhkih i slabih, čistunstvo bez milosrđa i topline, nedostatak zajedništva, samodostatnost, smrknutost, nedodirljivost, viši i niži staleži, što je Crkvu udaljavalo od vlastitog poslanja i nije ju činilo kristolikom, već dalekom od stvarnosti i ljudi.

Evanđelje je uvijek aktualno, ali potrebno je u svakom vremenu tražiti vlastite izričaje u navještaju i načinu djelovanja da bi bili razumljivi suvremenom čovjeku. Duh Božji je živ, kreativan, on sigurno vodi naprijed, u budućnost, a ne natrag, u prošlost.

2. Pretpostavke za suradnju – kakvu Crkvu sanjamo?

Da bismo govorili o suradnji svećenika i vjernika laika trebamo promišljati što nam je činiti u našem današnjem kršćanskom poslanju u Crkvi i svijetu. Trebamo o tome razgovarati i doći do zajedničkih ciljeva. Moramo imati cilj, smjer kamo idemo! Moramo znati što želimo raditi i ne možemo govoriti o suradnji ako nemamo zajedničke planove za djelovanje. Trebamo znati ili barem

nazirati ono što hoćemo, što sanjamo – kakvu Crkvu sanjamo! Osobno sanjam Crkvu s obiteljskim licem, s Isusom u središtu, okupljajuću, gostoljubivu, jednostavnu, radosnu, toplu, angažiranu, milosrdnu i solidarnu! Crkvu velikog srca! Crkvu nade, u kojoj ima mjesta za svakog čovjeka, za različite darove, za kreativnost i smijeh!

Kada govorimo o suradnji, nas kao kršćane ne zanima naprosto suradnja, jer svi ljudi surađuju na različite načine. Nas zanima kršćanska suradnja za koju se trebaju ostvariti i određene pretpostavke, nutarnja raspoloženja kao temelj dobrih, prosperitetnih suradničkih odnosa. Crkva je i sveta i grešna, u njoj ne surađuju nadljudi, već krhki ljudi, ali to ne znači da pred sobom ne smijemo imati san o uvijek kristolikijoj Crkvi.

Kao prvo, nužna pretpostavka je istinska vjera u Isusa Krista, povjerenje u njega i u njegovo evanđelje, u njegovo uskrsnuće, te izgradnja i oblikovanje Crkve i svijeta po mjeri evanđelja. To je osnovno polazište za svakog kršćanina, neovisno je li on vjernik laik, svećenik, redovnik ili obnaša službu biskupa ili neku drugu crkvenu službu.

U Crkvi susrećemo i problem nevjere, nevjere u kraljevstvo Božje, u vrednote evanđelja, u uskrsnuće, u vlastito poslanje, u naše pomazanje Duhom Svetim, u snagu sakramenata, u Crkvu. Ako je za nas kršćane vlastita vjera nešto naivno i neostvarivo, kako ćemo jedni druge oduševljavati za suradnju, za zajednički rad? Kako ćemo druge ljude oduševiti za Božju stvar, za ljepotu Božjeg svijeta ako sami nismo oduševljeni, i to životno oduševljeni?

Nadalje, bitna pretpostavka suradnje je da bismo se svi u Crkvi trebali složiti i prihvatiti činjenicu da u odnosu na kler vjernici laici nisu »građani drugog reda« u Crkvi. Mi laici takav tretman često doživljavamo od klera. Mnogi od nas su još uvijek angažirani u Crkvi zbog vlastite svijesti o Božjem pozivu, zbog vlastite upornosti i neodustajanja, a ne zato što smo imali osjećaj važnosti za crkvene strukture u izgradnji Crkve.

Vjernici laici su jednakovrijedni i ravnopravni članovi Crkve, dionici Kristove svećeničke, proročke i kraljevske službe; od njega su pozvani, poslani i sakramentima posvećeni da budu navjestitelji i svjedoci Kristova uskrsnuća i njegova spasenjskog djela. Također valja naglasiti i da su laici najbrojniji članovi Crkve i »moćni glasnici vjere«¹, kako kaže Koncil. U dokumentima Dru-goga vatikanskog koncila postoji puno prekrasnih tekstova o važnosti laičkog poslanja, ali na žalost nisu posve usvojeni u praksi.

¹ Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Lumen gentium*. Dogmatska konstitucija o Crkvi (21. XI. 1964.), br. 35, u: *Dokumenti*, Zagreb, 2008. (dalje: LG).

Crkva je još uvijek prilično klerikalna, uglavnom ustrojena na način da se smatra kako su svećenici i redovnici glavni »staleži«, njihov život je posvećeni život, to su osobe sa zvanjem, a laici su nekako niža kategorija, kršćani za profane stvari i profesije i za svijet, koji nije baš neko sveto i najčistije mjesto. A to su shvaćanja iz nekih prošlih vremena i stoljeća, iz posve drukčijih društvenih, socijalnih i obrazovnih okolnosti i prilika.

Biti vjernik laik nije negacija posvećenog života jer svaki kršćanin živi posvećeno i duhovno, živi Božji poziv, ako živi sakramentalno i predano u Gospodinu.

Živjeti u svijetu, među ljudima, raditi, zalagati se, boriti se za opće dobro – doista je prevažno sveto poslanje, ako se ozbiljno uzme evanđelje. To je najveće i najopsežnije iskustvo vjere, života i rada. Mnoštvo laika ozbiljno shvaća svoje poslanje te s velikom ljubavlju, poštovanjem i ozbiljnošću žive sakramentalni i molitveni, duhovni i djelatni život, nadahnut životom u stvarnosti, često i s puno problema, što vlastitih što tuđih. Na žalost, moje je mišljenje da to nije dovoljno prepoznato ni vrednovano.

Laici su budućnost Crkve. Možda se to nekome ne sviđa, ali to je činjenica, i zato u poslanje laika treba puno više ulagati, a ulaže se najmanje. Zašto ne razmišljati na način da možda neke dosadašnje oblike kršćanskog života trebaju zamijeniti drugi, drukčiji, novi, preoblikovani oblici. Duh Božji je živ, on je kreator! Zašto misliti da će se on »zabetonirati« u prošlosti? Uostalom, nije važan oblik života, već snaga života po evanđelju!

Bratstvo je sljedeća pretpostavka na kojoj bi se trebao temeljiti odnos suradnje između svećenika i laika, kako piše i u dokumentima: »Laici, kao što po božanskoj dobroti imaju za brata Krista, koji je Gospodin svih, a ipak je došao ne da bude služen, nego da služi (usp. Mt 20,28), tako imaju za braću one koji, postavljeni za svetu službu, po Kristovu ovlaštenju učeći i posvećujući i upravljajući tako pasu Božju obitelj da svi ispune novu zapovijed ljubavi« (LG 32).

Crkva bi doista trebala napustiti svaki elitizam, sve feudalne ostatke i podjele te graditi međusobne odnose na stvarnom bratstvu, poštujući i držeći do različitih darova i službi unutar sebe, ali doista službi. »Jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća« (Mt 23,8), rekao je Isus. To nisu parole, to nije nešto jeftino; u to stane cijeli jedan život, rad cijelog života. Uopće nije lako pokušati biti brat, sestra, prijatelj, dati od svojeg kruha, novca, vremena, znanja, vještina, života, i tako iz dana u dan. Imati otvoreno oko i srce za čovjeka, ne biti zavidan, zloban, voljeti svoje i one koje mislimo da nisu naši, ali ih je stvorio naš Otac. To se ne postiže dekretom, to je velika životna avantura i veliki napor. Ali i velika radost!

Smatram na tom tragu i da bi sve nazive sa »pre« i »vele«, kao što su prečasni, velečasni i slično, naprosto trebalo ukinuti kao nešto zastarjelo. Nepotrebni su i ničim se ne mogu opravdati. »Prečasni« i »preuzvišeni« naslovi su i titule koje ne zvuče previše evanđeoski, a osobito ne današnjim generacijama. Poštovanje i važnost svećenika i njegove službe proizlazi iz njegova sakramentalnog, duhovnog, angažiranog, svjedočkog, kršćanskog života, a ne iz kićenih naslova. To svećenike ne uzvisuje, već umanjuje.

Prekrasno je biti zajedno oko stola, oko stola s Isusom, svi, i oni koji predvode Crkvu, u bratskom dijeljenju i razmjeni života u Isusovu duhu, a ne tako da je netko pri vrhu piramide, a netko pri dnu.

Važna pretpostavka je da bi nas sve zajedno trebale resiti osobine na koje upućuje i Dogmatska konstitucija o Crkvi, nadahnjujući se Svetim pismom: »Apostol ih opominje da žive 'kako se pristoji svetima' (Ef 5,3) i da se obuku 'kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krotkost i strpljivost' (Kol 3,12) i neka imaju plodove Duha za posvećenje (usp. Gal 5,22; Rim 6,22)« (LG 40), a to su ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrotu, vjernost, blagost, uzdržljivost. A o kakvoj ljubavi govorimo poznato nam je iz Pavlova Hvalospjeva ljubavi!

3. Suradnički odnosi u praksi: kritičko promišljanje i prijedlozi

Kako naši odnosi izgledaju u praksi? Moje je mišljenje da je u našoj Crkvi uglavnom sve prepušteno dobroj volji svećenika i laika. Negdje se sretno nađu zauzeti svećenik i isto takvi laici i tada imamo žive zajednice. Drugdje, pak, svećenik želi suradnju, a okružuju ga nezainteresirani vjernici, odnosno laici konzumenti ili obrnuto, vjernici se žele angažirati, a naiđu na zatvorena svećenička vrata.

Nemam dojam da u našoj Crkvi postoje planovi i smjernice za sustavan i kontinuirani rad koje bi bilo nužno poštovati. Razlog tomu je svakako i loša komunikacija, pomanjkanje razgovora, dijaloga, a on prethodi svakoj suradnji, povjerenju i suodgovornosti.

Iznijela bih svoja promišljanja o odnosu prema nama vjernicima laicima, pa bih s nizom svojih primjedaba krenula od vrha crkvenih struktura, navodeći prije toga jedan nadahnjujući tekst o službi pastira i biskupa iz Dogmatske konstitucije o Crkvi: »Ponajprije moraju pastiri Kristova stada poput velikog Svećenika, Pastira i Biskupa naših duša, sveto i veselo, ponizno i hrabro, vršiti svoju službu, koja će tako ispunjena biti i za njih odlično sredstvo posvećenja. Onima koji su izabrani za puninu svećeništva daje se sakramentalna milost,

da, moleći, žrtvujući i propovijedajući, svakim oblikom biskupske brige i službe vrše savršenu ljubav pastirske ljubavi, da se ne boje za ovce položiti svoj život, da postavši uzor stadu svojim primjerom vode Crkvu svaki dan na veću svetost« (LG 41). Posebno mi se sviđa konstatacija da službu trebaju vršiti »veselo«!

Obveza je vodstva Crkve, a to je i glavna svrha postojanja tih službi, da okuplja svoje vjernike, brine o njima, da sluša što govore i predlažu i da zajednički djeluju i grade kraljevstvo Božje. Zato ne mogu razumjeti kako je moguće da je posljednji zbor vjernika laika u našoj Crkvi održan 2001. godine i da od tada više ni jedan takav zbor nije organiziran. Nemam saznanja da će se organizirati u dogledno vrijeme, a sada je 2018. godina. Prethodila su mu još dva, 1993. godine i 1995. godine. Nitko iz vrha Crkve nije objasnio zbog čega se s tom praksom prestalo. Svake godine organizira se teološko-pastoralni tjedan, zatim redovnički tjedan te različita događanja vezana za redovništvo (koje danas, čini se, gubi na snazi i privlačnosti za mlade) a za laike, najperspektivnije članove Crkve u budućim vremenima, nema organiziranih susreta.

Dakle, da za najbrojnije članove Crkve nema godišnjeg susreta, gdje bismo otvarali različite teme, gdje bismo se međusobno upoznavali, jer međusobno se ne poznajemo, niti nas dovoljno poznaju naši biskupi, gdje bi nas se čulo, gdje bismo mogli iznositi svoje ideje i prijedloge za život Crkve. Kako je to moguće? Koliko se samo vjernika laika angažira u Crkvi i društvu, koliko imamo obrazovanih, kompetentnih ljudi svih profesija i svećenika koji zdušno surađuju s laicima, a nas se ne okuplja.

Može se prigovoriti neka se laici sami angažiraju. No laici se i angažiraju, ali služba hijerarhije i jest u tome da okuplja svoje ljude, u koje ulaze i angažirani vjernici laici. To je druga vrsta poziva na okupljanje od samoinicijativno-ga laičkog okupljanja jer i prijedlozi i odluke s takvih skupova imaju drukčije značenje, sigurno više obvezujuće.

Zatim bi se mogli organizirati i redoviti susreti vjernika laika i svećenika na razini biskupija, grada i dekanata, odnosno župa koje gravitiraju jedna drugoj. Bile bi to odlične mogućnosti zajedničkog djelovanja na svim područjima, kao i razmjena znanja i iskustva.

Okupljanja laika nisu stoljetni ni polustoljetni događaj, to treba biti redovito događanje, kontinuirana praksa na svim razinama.

Pri našim biskupijama uglavnom ne postoje uredi za laike. Postoje različiti uredi, pa i ured za građenje (i to je potrebno), ali čini se da ne postoji niti jedan angažirani ured za laike. Ured za laike nije isto što i ured za obitelj ili udruge i pokrete. Ured za laike trebao bi povezivati laike, osmišljavati projek-

te, organizirati različite seminare, promicati cjeloživotno obrazovanje laika na svim razinama, povezivati, umrežavati i imati različite podgrupe za različita područja apostolata. Potrebno je i poslovno povezivati laike, pogotovo u ovom vremenu krize. Možda je to kleru nevažno, ali potrebno je shvatiti da laici nisu unaprijed egzistencijalno osigurani (iskreno, ne poznajem danas nikoga tko je uglavnom tako egzistencijalno siguran i osiguran kao pripadnici klera).

Rečeni ured trebao bi se brinuti o angažiranim laicima, o njihovim pravima (dakako i obvezama), o njihovim potrebama i problemima s kojima se susreću. Ured bi trebao brinuti i o unapređivanju suradnje sa svećenicima i vodstvom Crkve, upućivati im prijedloge koje su donijeli vjernici laici važne za život Crkve, ali i zalagati se za laike. Vjernici laici jedini u Crkvi nemaju niti jedno svoje krovno tijelo kojemu bi se mogli obratiti i koje bi ih zagovaralo.

Čini mi se da je u našoj Crkvi granica tako postavljena od hijerarhije: dok se još može docirati (a može se mladima i obiteljima), tu još nešto organizacijskog postoji, ali tamo gdje bi trebalo okupljati laike različitih profesija i dobi, koji su kompetentni, koji su iskusni, tu gotovo da prestaje organizirano okupljanje laika. Možda iz straha? Straha od promjena?

Ne može se od suvremenog laika očekivati da samo sluša i još i da klima glavom, a da ne promišlja, ne propitkuje, i da kritički ne propitkuje (ne naravno kritizerski). Crkva je zajednica slobodnih ljudi, mislećih ljudi, originalnih ljudi, i kada se udružujemo u zajednički apostolat, takvi se udružujemo.

Laici bi trebali imati važnu ulogu kod donošenja odluka bitnih za život Crkve jer ima područja na kojima su kompetentniji od svećenika. Stoga bi trebali biti ravnopravni članovi različitih crkvenih tijela i komisija u kojima se donose odluke o crkvenim pitanjima.

Možda će za Zagrebačku nadbiskupiju biti određenih pomaka nakon završetka Druge sinode u kojoj su participirali i laici, ali cijeli taj rad čini se dosta zatvoren i štur u izvješćima. Svakako, ako je Prva sinoda održana 1925. godine a druga tek sada, ne može se nikako govoriti o naročitom uspjehu i dinamici Zagrebačke crkve u suvremenom svijetu.

Nadalje, smatram da se nije smjelo dogoditi da gotovo zamre Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve, koji je osnovala sama Hrvatska biskupska konferencija zbog »nedostatka poznavanja socijalnog nauka Crkve od strane širih slojeva građanstva i to na svim razinama: u obitelji, u školi, na fakultetima, u medijima, u društvenom, kulturnom i političkom životu«, kako piše na web-stranici Centra, s posljednjim unosom podataka, kako se čini, iz 2008. godine.

Jesmo li u Crkvi možda postigli takvu razinu poznavanja socijalnog nauka Crkve da nam Centar ne treba? Ne bih rekla! Od osnutka Centra do danas

moglo se obrazovati mnoštvo vjernika svih dobnih skupina koje zanima socijalni nauk Crkve i koji su angažirani u društvu na svim područjima, a pogotovo su se mogli obrazovati studenti i mladi intelektualci. Za angažman u društvu, osim dobre volje, potrebno je imati znanje i vještine. Vjernici laici su tako nemarom struktura prepušteni samima sebi da se snalaze u društvenom i političkom djelovanju i da traže načine kako u tom djelovanju primijeniti nauk Crkve. Čini mi se pak da, kada je riječ o mladima, u Crkvi možda previše brinemo o seksualnom i predbračnom životu mladih, a manje o njihovu obrazovanju i intelektualnim i ljudskim sposobnostima i talentima koje bismo trebali uključiti u život Crkve i društva.

Komisija HBK *Iustitia et Pax* također nije više naročito aktivna.

Držim da je pogrešno što više neće postojati trogodišnji studij teologije za laike, kao Institut za teološku kulturu laika. To je bio specifičan studij osmišljen da se ljudi svih dobi i profesija mogu teološki obrazovati, premda se uglavnom ne namjeravaju profesionalno baviti teologijom, ali da bi u sredinama gdje žive i rade bili kompetentniji evangelizatori. Osnovali su ga vizionari kojima je bilo stalo do laika, do navještaja Božje riječi i prosperiteta Crkve. Bojim se da će se zbog ukidanja takvog studija (jer laici zbog svojih profesija i obveza teško mogu participirati u redovitim teološkim studijima) naša Crkva dodatno klerikalizirati i teološka znanja svesti na vrlo uski krug klera i laika. Želim reći da zasigurno redovite teološke studije ne upisuju uvijek najizvrsniji studenti, a i kada bi ga upisivali samo najizvrsniji, zbog čega ostalim studentima, intelektualcima (kao npr. pravnicima, profesorima, ekonomistima, inženjerima, defektolozima, liječnicima, fizičarima i ljudima različitih profesija iz društvenih i prirodnih znanosti) uskratiti teološko obrazovanje koje bi bilo njima prilagođeno? Naime, vjernici tih profesija taj su studij i pohađali. U konačnici, oni svojim utjecajem doista dopiru neusporedivo dalje od »sakristije«, profesora teologije, vjeroučitelja u osnovnim i srednjim školama i strogo crkvenih krugova. Zar to nije nužno za evangelizaciju o kojoj toliko govorimo? Zar to nije prevažno za ovo društvo?

U vrijeme kada sam pohađala Institut za teološku kulturu laika (ITKL), osamdesetih godina prošlog stoljeća, predavanja su bila tri puta tjedno u večernjim satima prilagođena i studentima i ljudima u radnom odnosu. Koliko se držalo do laika i koliko se polagalo u kvalitetu predavanja, govori i činjenica da su nam predavali profesori kao što su Tomislav Janko Šagi-Bunić, Josip Turčinović, Vjekoslav Bajsić, Adalbert Rebić, Aldo Starić, Jerko Fućak, Tomislav Ivančić i drugi vrsni profesori. To je bilo u doba bivše Jugoslavije, a danas ćemo u našoj slobodnoj Hrvatskoj, čini se, vlastite vjernike intelektualce svesti

na razinu hodočašća, obilježavanja obljetnica i kojekakvih pobožnosti, kao da se vraćamo u pretkoncilna vremena.

Važno je spomenuti da nedostaje i trajno plansko promicanje teološke literature i katoličkog tiska, od župa pa nadalje. Kod nas se premalo čita ozbiljnija teološka literatura, a niti se sustavno promiče i zagovara.

Naprsto nije dobro, odnosno vrlo je loše za vjernike, za Crkvu, kada su vjernici obrazovani u svojim profesijama, a znanje o vjeri im je ostalo na školskom vjeronauku. Prevažno je iskustvo vjere, ali nije dovoljno za cjelokupan rast i život u vjeri. Danas je kršćanstvo samo jedno od ponuda, pa je potrebno imati i znanja da bi se naviještala Radosna vijest, kao i da bi se razlučilo što jest crkveni nauk, a što nije.

4. Crkva novih prilika i mogućnosti

Crkva ima priliku u ovom svijetu učiniti velike i dobre stvari, pozvani smo biti sol zemlje, grad na gori i svjetlost svijeta, ali to možemo biti samo ako naučimo raditi zajedno, inače ćemo biti nepovezani otoci, a moguće i opustjeli.

Osim oživljavanja svega ranije navedenog, zatim važnih biblijskih, liturgijskih, molitvenih, karitativnih i drugih grupa i duhovnih susreta po župama i zajednicama, trebalo bi se puno više i organiziranije angažirati na osmišljavanju i provođenju različitih drugih aktivnosti koje će biti odgovor na potrebe ljudi u ovom našem vremenu, kao npr.:

– osigurati prostor u župama, u zajednicama i udrugama u koji vjernici mogu dolaziti, susresti se, družiti, organizirati knjižnice, čitaonice, različita kulturna i znanstvena događanja, različite radionice, općenito imati prostor za društveni život u Crkvi;

- razvijati katoličke medije i tisak;
- organizirati centre za mlade ljude s različitim aktivnostima;
- organizirati različite oblike pomoći obiteljima sa djecom (npr. vrtić koji bi radio 24 sata jer mnogi ljudi rade u smjenama, ili dnevni boravak za djecu);
- igraonice za djecu;
- dnevne boravke za stare osobe, domove za stare osobe, hospicij;
- dnevni boravci za osobe s invaliditetom i drugim poteškoćama;
- rad s beskućnicima;
- domovi za učenike i studente;
- briga o bolesnicima i njihovim obiteljima na liječenju izvan mjesta stanovanja;
- pomoć žrtvama zlostavljanja i nasilja;

- različita savjetovališta u koje bi bili uključeni stručnjaci vjernici različitih profesija;
- rad sa siromašnim ljudima na drukčijoj razini nego što je uobičajeno pružamo, imajući u vidu da danas ima različitog siromaštva, od materijalnog do duhovnog, praćenog depresijama i bolestima;
- pomoć nezaposlenim ljudima, onima pod ovrhom, samcima koji su u potrebi, bolesnima kojima nema tko pomoći uslijed sve veće otuđenosti (pogotovo u gradovima);
- uključivanje laika teologa u različite ustanove gdje postoji potreba za duhovnom pomoći i podrškom;
- osposobljavanje svećenika za navedene vrste apostolata te za sve ono za što se ukaže potreba.

Naglasila bih i pitanje prostora koji je često nedostupan laicima, premda smo svjedoci postojanja nedovoljno iskorištenih crkvenih zgrada, kao i velikih samostanskih zdanja sa sve manjim brojem redovnica i redovnika. Sve bi se to dalo iskoristiti za projekte i apostolat koji sam navela. Umjesto toga često se crkveni prostori iznajmljuju u posve komercijalne svrhe, dovoljno je prošetati zagrebačkim Kaptolom, pa stoga ne treba čuditi ako Duh Sveti na takve »biznise« ne vezuje duhovni i djelatni napredak suvremene Crkve.

Zaključak

Puno se vrijednog i dobrog u Crkvi radi, ali nužno je umrežavanje, povezivanje angažiranih laika i svećenika te zajedničko planiranje, pogotovo većih i zahtjevnijih projekata jer bez zajedničkog rada sve ono što je zahtjevnije neće se moći ostvariti. Za sve vjernike, uključujući i crkvene strukture, svakako je bolje da pišu povijest možda i mukotrpnog rada i truda, nego povijest propuštenih prilika jer se nisu znali ili htjeli pokrenuti iz svojeg sigurnog i ustaljenog načina života.

Riječ je o tome da kao kršćani nužno trebamo surađivati na ozbiljnim poslovima, ozbiljnom apostolatu u ovom zahtjevnom vremenu. A možemo surađivati, doista možemo! Imamo i vrijedne svećenike i vrijedne laike, samo trebamo žustrije i dinamičnije krenuti, onako kako je Papa rekao biskupima u Čileu: u bratskom jedinstvu »rame uz rame«. ² Tako hodajući i radeći, naučit ćemo se dijalogu i suradnji, ne samo teorijski nego u stvarnosti; željet ćemo su-

² Usp. Papin susret s čileanskim biskupima, u: <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=196745> (16. I. 2018.).

radnju ako nam je stalo do Božjeg svijeta. I nećemo odustati od nje; voljet ćemo je. Takav kršćanski život je zanimljiv život i vrijedan napora. I nećemo nikada na tom putu biti sami!

Moglo bi nam se tada dogoditi da oni koji nas okružuju i koji nas vide, za nas kažu: »Gledajte kako se ljube!«

Summary

TRUST AND COOPERATION BETWEEN THE PRIESTS AND THE LAY BELIEVERS

Marija PERČIĆ

Ribnjak 20, HR – 10 000 Zagreb
info@krscanski-kulturni-centar.hr

The article discusses new challenges for the Church in the 21st century. These challenges came forth true the cooperation between priests and lay believers in the spirit of the gospel, the Second Vatican Council, and in the spirit of true faith in Jesus Christ. The article also discusses the appreciation of lay believers as participants of Christ's priestly, prophetic, and kingly office, and the mutual brotherhood and life of those who have fruits of the Spirit for sanctification.

The cooperative relations are emphasised and realised and unrealised goals are critically analysed. Taking into account needs of the contemporary human being, the article encourages the building up of the Church of new opportunities and possibilities in dynamic and enthusiastic dialogue, activity, and communion of priests and lay believers, in whose centre is Jesus Christ.

Keywords: *Second Vatican Council, lay persons, priests, hierarchy, brotherhood, dialogue, communion.*